

אֶלְדָּנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פֶּרֶשֶׁת וִירָא

כס"ז, ע"א

סְעוּדָה בְּלֹא בֶשֶׂר אֵינָה סְעוּדַת מַצּוֹה

ספר רבי אברהם הכהן: כי פעם אחת כשנתבקש הרה"ק מריבניץ זיע"א להיות מוהל אצל עשיר גדול, זכיתי לילך עמו ולסיעו, ועשו שם סעודה גדולה בהוצאה מרבה למאות קרואים ועשו שם שלחן מלכים עם כל מעדני עולם, ולא חשכו מאומה לכבוד המצוה, ולגדל שמחתם שמשו המלצרים עם בתי ידים לבנים, והסעודת מצוה נחגגה ברב פאר ויפי כאחת החתנות הגדולות. וכשחזרנו מהברית התמרמר הרה"ק ויאמר: היתכן שאיש כזה אשר ברכו ה' בעשר ונכסים וכבוד ואינו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה, היתכן שלא יעשה סעודת ברית מילה? ולא הבנתי פשר הדברים ותמהתי: הלא עשה סעודה גדולה ברב פאר ויפי שלא ראיתי כדמותו. ואלו הרה"ק חזר על הדברים: היתכן שעשיר גדול כזה לא יעשה סעודת מצוה? וכשחזרתי לתמה לפני השיב לי: מה יסיף ומה יתן כל מעדני עולם שהיו שם, אולם בשר לא היה שם, וסעודה בלא בשר איננה סעודת מצוה (ברית אברהם הכהן' עמוד רמט).

עקר המצוה הוא הסעודה

ברב פעמים נשאר הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף זיע"א גם על הסעודה של הברית מילה, ומאד חביב וחשוב היה אצלו סעודה זו, ואף פעם לא טעם כלל חוץ משתיה ביום שהסב בסעודת ברית מילה עד עת סעודה זו, מטעם שהיה תאוב לסעודת מצוה, וגם מפני שרצה לטעם ראשונה מסעודה של מצוה בעת שאנה לידו, וגם להראות ולהרבות בחביבות מצוה. לפני שנטל ידיו לסעודה זו אמר בפה מלא: לשם יחוד קוב"ה ושכינתה, הריני מוכן ומזמן לקיים מצות סעודת ברית מילה, וטעם יי"ש ומיני מתיקה וברך לחיים לקהל

המסבים, ולפעמים גם המשיך בשיחה מענין לענין באותו ענין, ותכף אחר זה נטל ידיו לסעודה.

ובענין סעודה זו פרש במאמר חז"ל (שבת קל). 'מצוה שקבלו עליהם בשמחה עדין עושין אותה בשמחה', ולכאורה מהיכי תיתי שעושין אותה בשמחה אולי עושין אותה כמצות אנשים מלמדה או בהכרח. ואמר לפרש כי לולי היו עושין אותה רק בהכרח כי באם לאו לא יקרא בשם יהודי היו עושין רק ברית מילה בלבד, כי את זה מכרח הוא, אבל מה מכרח אותו לעשות גם סעודה, אבל אם אנו רואים שעושה גם סעודה בכל פרטיה ודקדוקיה, ועל זה כבר אינו מצוה, מראה הוא בזאת כי שש ושמוח הוא לקיים מצות הבורא ב"ה וב"ש, ולסימנא קורא הוא לסעודה מוכנת ומזמנת להדר ולפאר ולחבב את המצוה הזאת שנצטווה ולזאת כונו חז"ל 'עדין עושין אותה בשמחה', ומהא תיתי שעקר המצוה הוא הסעודה של ברית מילה, כי בזאת מתברר היטב שרצונו ומאוויו לקיים מצות השי"ת בשמחה.

ומקבל מצדיקי יסודי עולם שאם מחלקים דגים להמסבים בסעודה זו מבטח שבנו זה שנכנס זה עתה בבריתו של אברהם אבינו ע"ה 'ישר יהודי נאמן לה' ולתורתו, ואם מגישים גם בשר בסעודה זו מבטח שבנו זה גם יתמיד בלמוד גמרא.

ולעדין רעוא ורצון להמשיך ישועות ורפואות בנפש ובגוף לכלל ולפרט החזיק בעת סעודה זאת. וכמה פעמים בקש את בעל הברית שיברך את פב"פ הנצרך לישועה או רפואה, וחזר על דברי הצדיקים הקדמונים כי לבעל ברית פתוחין כל שערי שמים. ולפעמים בהכרח גדול ובאפס הפנאי, כשנבצר ממנו להשאר על הסעודה, צוה למשמשו שיקח מהדברים שהוכנו לסעודה ללקחו לביתו, וכשנתפנה נטל ידיו לסעודת מצוה בביתו נאווה קדש עם עשרה מאנשי ביתו והאריך בשיחותיו

הנחמדים מפז ומסלאים מפנינים כדרכו בקדש. ובברכת המזון אמר נודה לשמך וכמו כן הרחמן שאומרים בברית מילה ('רזא דעובדא' עמוד קנא).

הסעודה עצמה מעידה

בפרשת השבוע, פרשת וירא, נאמר (בראשית כא ד-ח): 'וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צוה אותו אלהים... ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק'.

ואמרו במדרש ('פרקי דרבי אליעזר' פרק כט): 'וכשנולד יצחק, בן שמונה ימים הגישו למילה, שנאמר 'וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים'. והגישו למנחה על גבי המזבח, ועשה שמחה ומשתה. מכאן אמרו חכמים חביב אדם לעשות שמחה ומשתה באותו היום שזכה למול את בנו כאברהם אבינו, שנאמר 'ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק'.

ודברים נפלאים הגיד הרה"ק ה'שם משמואל' זיע"א (פרשת כי תבוא, תרע"ח): 'לברית מילה של בני שמחה בונים נ". מה שאין אומרים 'שהכל ברא לכבודו' באספת ברית מילה כברש"י ריש כתבות, הטעם כי בסעודת שמחת נשואין שהיא שמחה בטבע, שהרי אף זולתנו עושין משתה, על זה אנו אומרים שאצלנו חוזר הכל לכבוד השי"ת, אף שמחת ברית מילה שאין זה ענין טבעי כלל, ולא עוד אלא דאית ליה צערא לניוקא, והסעודה בעצמה בלי אמר ובלי דברים מעידה על עצמה שהיא לכבוד השי"ת והלל והודאה להש"י שזכנו לזה ואין אנו חוששים לצערא דינוקא, ואדרבה שגם זה נוח לנו, כבמדרש (ב"ר מז) באברהם אבינו ע"ה הרגיש ונצטער כדי שיכפל הקדוש ברוך הוא שכרו, אין אנו נזקקים להזכיר זה בפה.

(ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

